

Jaarverslag werkgroep O&R 2025

2025 ons 2^e seizoen als nieuwbakken werkgroep van het IVN. Deze werkgroep die met behulp van een faunadrone heeft laten zien met veel plezier te kunnen werken aan hun missie: samen met grondeigenaren slachtoffers van landbewerking voorkomen.

Fauna-drone

Begin 2024 wordt dankzij diverse fondsen de faunadrone aangeschaft. Cultuurfonds, Dinamo fonds, SBNL Natuurfonds, Stichting Samen voor Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug en Natuur en Milieu Overijssel bekostigen deze kostbare aankoop.

In februari en maart zijn ook dit jaar de eerste trainingen gegeven en proefvluchten gemaakt voor nieuwe en oude leden van de werkgroep. In de wintermaanden hebben zich vijf nieuwe vrijwilliger aangemeld,

Waar voorheen een nest alleen beschermd kon worden als dit nest bij toeval tijdig was ontdekt door bijvoorbeeld een grondeigenaar of na doelgericht intensief speuren door vrijwilligers, is het vinden van een nest met de faunadrone een stuk eenvoudiger geworden.

Zelfs op de standaard vlieghoogte van 35 meter kan de geavanceerde warmtecamera van de drone het verschil in temperatuur van een nest ten opzichte van de omgeving waarnemen. De camera kan zodanig ver inzoomen dat ook vanaf die hoogte een nest met eieren compleet in beeld komt. Deze effectieve manier van werken zorgt er ook voor dat er zo min mogelijk verstoord wordt. Dit jaar zijn er tot onze grote spijt ook nesten gemist van een fazant en wilde eend. Deze werden dan ook te laat opgemerkt door de bewerker van het

land.

Mogelijk oorzaak is dat tijdens de zoektocht met de warmte camera van de drone een van de ouders op het nest heeft gezeten. Deze vogels zijn van boven koud en leiden al hun warmte naar de onderkant, het broedsel.

Werkgroep O&R

In februari is opnieuw een oproep geplaatst om vrijwilligers te werven: persberichten via diverse media en een oproep via HOI radio.

Eind februari staan de namen van 26 personen op de lijst, een enthousiaste groep mensen met zeer uiteenlopende achtergronden. Geen probleem: je mag ook zonder enige ervaring deelnemen aan deze werkgroep. Als vrijwilliger kun je op verschillende manieren je rol vervullen. Als je bereid bent een drone-vliegbewijs te halen, ben je bevoegd om de drone te besturen. Bij de andere rollen binnen O&R kun je denken aan: veldlopers, coördinatie, PR verzorgen, sponsors zoeken. Gaandeweg leer je wat je kunt en wat je wil doen. De werkgroep O&R helpt je jouw informatie te vinden.

's Morgens in alle vroegte kunnen opstaan is wel een vereiste. Immers, als de zon opkomt en de aarde opwarmt, kan de warmtecamera het verschil in temperatuur tussen nest en omgeving niet meer of moeilijker meten. Rond 5 a 6 uur 's ochtends op locatie zijn is geen uitzondering. Wel wordt verwacht dat je minimaal eens per jaar meegaat om te helpen.

Opmerkelijk:

Een nieuw werkgroep lid ging dit jaar voor het eerst mee. In dit geval naar Deventer, de Bolwerkersweiden. Ze was erg enthousiast en wilde zelfs rijden. Op de heen reis al uitgelegd hoe we werkten. Daar aangekomen het veld in. Ze vond het nog steeds erg leuk. We vonden ook wat. nesten en jongen. De eerste keer dat ze als eerste onder de drone moest kijken of er iets was ging het faliekant mis. Ze was zo gefocust op de drone, dat ze een slootje niet zag en vervelend ten val kwam. Het ging niet goed met haar enkel. De boer er via de portofoon erbij gehaald en deze zorgde ervoor dat zijn broer met de Quad haar kwam ophalen. Lopen was geen optie.

Ze is door het boerengezin fantastisch opgevangen. Na afloop is een andere vrijwilliger in haar auto teruggedreden en is ze thuis afgezet. Achteraf bleek ze een breukje in haar enkel te hebben, moest ze in het gips en kon ze weken niet werken. Haar enthousiasme is hopelijk door dit voorval niet afgenomen en we zien haar volgend seizoen graag terug.

Grondeigenaren

Grondeigenaren vormen de spil van het werk van O&R. Zij zorgen voor het bewerken van hun land: gras wordt gemaaid, grond wordt geëgd, geploegd, gepoot of wordt bemest. Nesten en jongen van weidevogels kunnen evenals andere jonge dieren zoals reeën en hazen door deze werkzaamheden gemakkelijk worden vernietigd. (Dood)zonde.

Grondeigenaren die dit willen voorkomen en de hulp van de werkgroep O&R willen inschakelen, kunnen hun perceel melden bij het Centrale Meldpunt van O&R:

oenr.ivn.hellendoorn@gmail.com"

Vervolgens nemen vrijwilligers contact op met de grondeigenaar en worden afspraken gemaakt. Vlak voordat de grondeigenaar zijn grond wil (laten) bewerken verkent een groep vrijwilligers het perceel met de drone. De vrijwilligers dragen sinds mei de nieuwe IVN hesjes zodat ze tijdens hun werkzaamheden herkenbaar zijn voor grondeigenaren.

Werkwijze

De dronepiloot stuurt de vrijwilligers aan die in het veld lopen. Hij of zij stuurt de veldloper via de aangeschafte portofoons naar de locatie waar de drone het nest heeft gevonden. De vrijwilliger plaatst een bamboe-stok enkele meters voor en achter het nest, in de richting waarin het perceel bewerkt gaat worden. De grondbewerker ziet de stokken op tijd en stuurt zijn machine langs het nest. Indien nodig worden de stokken na het bewerken van het land weer verwijderd.

De locatie worden vastgelegd in de “Boerenlandvogelmonitor” waarover later meer.

Ook de landeigenaren krijgen na overleg toegang tot de monitor waardoor zij precies weten waar de nesten zich bevinden.

Na een zoektocht wordt een logboek ingevuld waarin wordt genoteerd hoe de vlucht is verlopen, waarnemingen, aantal personen, weersomstandigheden enzovoort.

Niet alleen nesten van weidevogels worden opgespoord.

Ook een broedplek van een eend of een leger van een haas kan op deze manier worden gered.

Als een perceel bemest wordt, kan de werkgroep een kooi over het nest plaatsen, die direct na het bemesten wordt weggehaald.

Het nestelen van weidevogels en de bescherming van hun nesten vindt voornamelijk plaats in de maanden maart, april en mei.

Opmerkelijk:

Zoals vermeld werken we met portofoons of zoals sommigen het noemen “walki talki”. Afgelopen seizoen is het drie keer gebeurd dat de veldloper bij terugkomst bij het startpunt er achter kwam dat zijn portofoon verloren was. Terug het veld in om te zoeken, het spreekwoord “een naald in een hooiberg” werd vervangen door “een portofoon in een weiland”. Gelukkig was er een slimmerik onder ons die via zijn portofoon middels zijn mobiel een muziekje ten gehore bracht. Hierdoor wist de betreffende veldloper zijn portofoon terug vinden. Wel bleek ook dat ook hier de diversiteit van de vrijwilligers te maken hebben. De muziekkeuze varieerde tussen hardrock, reggae en klasiek.

Naarmate het seizoen vordert heeft de werkgroep O&R zich ook bekommerd om jonge reekalfjes. Vaak worden deze geboren in grasland in de buurt van bos en het is voorgekomen dat zo'n reekalf verpulverd wordt door een maaimachine. Als de vrijwilliger een reekalf nadert en dit kalf rent zelf weg vanuit zijn schuilplek, dan is dat voor ons voldoende. Het is dan oud genoeg en het vluchtgedrag is ontwikkeld. Een te jong reekalf vlucht niet, het wordt door ons opgepakt en in het bos losgelaten onder het oog van de reeëit die altijd in de buurt is. Vrijwilligers hebben handschoenen aan, pakken plukken gras om het dier vast te pakken en om te voorkomen dat het dier de lucht van de vrijwilliger aanneemt.

In totaal zijn 6 reekalfjes verwijderd en ook 7 reeën uit een perceel gejaagd.

Ook 8 jonge haasjes zijn in veiligheid gebracht.

De drone heeft in totaal 43 vluchten uitgevoerd en heeft in totaal 66,5 uur daadwerkelijk gevlogen. Gemiddeld 1,3 uur per vlucht. Elke vlucht werd uitgevoerd door 2 piloten. Daarnaast waren er per vlucht gemiddeld 5 veldwerkers aanwezig.

Ook zijn er aan het eind van het seizoen enquêtes uitgezet onder vrijwilligers en grondbewerkers over de werkwijze van de werkgroep. Over het algemeen zijn zowel vrijwilligers als grondeigenaren tevreden over onze werkwijze. De kritiepunten zijn besproken en worden volgend jaar, daar waar mogelijk verbeterd.

Opmerkelijk:

Tijdens het klaarmaken van een vroege vlucht rond 5.00 uur, riep een grapjas van een vrijwilliger plotseling: "kijk een wolf". Menigeen dacht in het ootje te worden genomen, dat gebeurd wel vaker, maar dit keer was het echt waar en zagen we een wolf op zo'n 100 meter afstand de weg oversteken en zijn eigen weg vervolgen. Toch een belevenis die je bijblijft.

Toch nog een foto gemaakt met mobieltje.

Presentaties

Werkgroep leden hebben diverse keren een presentatie gegeven over hun werkzaamheden.

Aan kinderen, maar ook aan volwassenen zoals natuurfotografen en andere weidevogel liefhebbers.

Tijdens deze presentaties word uitgelegd hoe wij werken en wordt een demonstratie gegeven van de werking met de drone en portofoons.

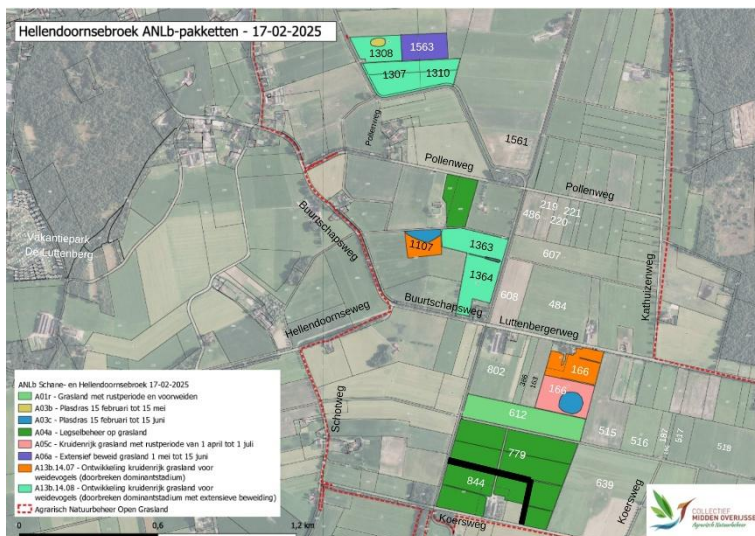
Dit doen we ook voor nieuwe vrijwilligers en grondbewerkers

Een demonstratie in het veld is ook mogelijk, afhankelijk van het weer.

Hellendoornse Broek

De werkgroep O&R heeft in 2025 het meest gewerkt op percelen in het gebied “Hellendoornse Broek”, het gebied ten westen van de Sallandse Heuvelrug, tussen Hellendoorn en Luttenberg. In totaal acht agrariërs werken hier aan mee. Maar het doel van de werkgroep is breder: ook andere grondeigenaren in de gemeente Hellendoorn kunnen zich bij ons melden. Zo hebben we ook percelen in Zuna, Hexel, Hancate en Haarle bezocht. Ook heeft de werkgroep opnieuw een “zijsprong gemaakt” door drie keer te helpen in Deventer, en een keer in Barchem. Nieuw gebied voor ons is Frieswijk, onderdeel van gemeente Deventer. Dit op verzoek van vrijwilligers, boeren en jagers in dit gebied. We zijn hier 2 keer geweest om te helpen zoeken.

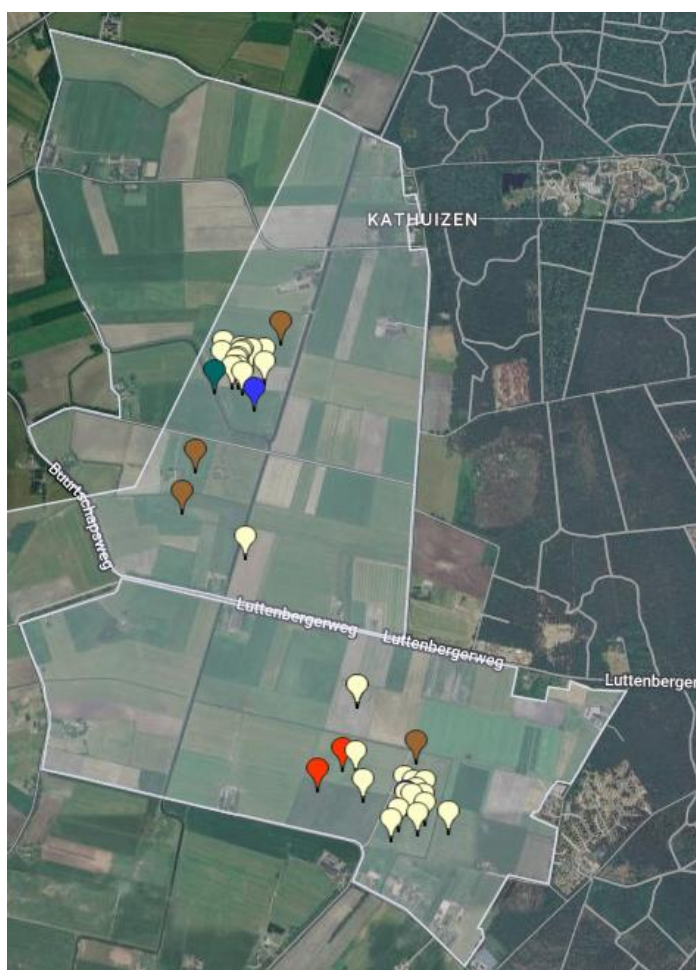

Resultaten werkgroep O&R

Soort	Hellendoornsebroek	Hellendoorn rest	Bolwerkersweiden	Frieswijk	Totaal
Kievit	25	11	29	13	78
Grutto	2		2		4
Scholekster	3	1	2	2	8
Wulp	3	2	0	0	5
Kleine Plevier			4		4
Knobbelswaan		1			1
Wilde eend			1		1
Totaal	33	15	38	15	101

In totaal zijn er in genoemde gebieden 101 nesten gevonden. De nesten in Bolwerkerswieden zijn voor het merendeel geregistreerd door dhr O. Versteeg, vrijwilliger daar.

Boerenlandvogelmonitor

Soort:

- ✓ ■ Grutto (4)
- ✓ ■ Kievit (76)
- ✓ ■ Kleine plevier (4)
- ✓ ■ Knobbelzwaan (1)
- ✓ ■ Scholekster (8)
- ✓ ■ Wilde eend (1)
- ✓ ■ Wulp (5)

O&R legt de resultaten van alle waargenomen weidevogels en hun nesten vast in de Boerenlandvogelmonitor, een app die door LandschappenNL is ontwikkeld en sinds een paar jaar functioneert als database voor weidevogelbeheer. We worden hierbij ondersteund door Landschap Overijssel.

Met de boerenlandvogelmonitor kunnen we nesten terugvinden. Voor zover mogelijk worden de resultaten er in bijgehouden.

Op de volgende pagina ziet u een tabel waarin het resultaat voor zover bij ons bekend is vastgelegd.

Legsel per soort					
Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit
Grutto	4	3	2	1	66.67
Kievit	78	55	40	15	72.73
Kleine plevier	4	2	2	0	100.00
Knobbelzwaan	1	0	0	0	0.00
Scholekster	8	3	2	1	66.67
Wilde eend	1	1	0	1	0.00
Wulp	5	3	3	0	100.00
Totaal	101	67	49	18	73.13

Bij de kievit is het grote aantal “niet uit” vooral zo hoog omdat op één perceel 8 nesten leeg zijn aangetroffen vlak voordat de grondbewerker er aan de slag wou. De oorzaak is “onbekend”. Er zijn geen sporen van predatie aangetroffen, Alle 32 eieren waren verdwenen.

Het is ondoenlijk gebleken om alle nesten stuk voor stuk te monitoren. Hiervoor is nog meer inzet van alle vrijwilligers nodig en dat lukt niet altijd.

Soms treffen we sporen aan van predatie. Het is niet altijd duidelijk om welke predatoren het gaat. Hiervan zijn er nog al wat. Vossen, marterachtigen, verschillen soorten roofvogels, kraaien, ooievaars, reigers, katten en niet te vergeten de mens.

We proberen zoveel mogelijk maatregelen te treffen om predatie te voorkomen.

Dit jaar hebben we voor het eerst gewerkt met een wulpenraster en monitoring met een camera. Deze zijn ter beschikking gesteld door CMO (Collectief Midden Overijssel)

Dit heeft er in elk geval toe geleid dat een wulpennest uit is gekomen en de jongen vliegvlug zijn geworden. Het gras onder het raster dient kort te worden gehouden. Gelukkig hebben we hiervoor van onze sponsor Wibbelink een elektrische bosmaaier gekregen Waarvoor onze dank.

Plannen voor volgend jaar

We willen proberen ook volgend jaar nog meer weidevogels en andere dieren te beschermen.

Mogelijk wordt een vossenraster ingezet alsmede worden er korven gemaakt om uit te testen of we deze over de nesten kunnen plaatsen ter bescherming tegen vossen.

De werkgroep O&R wil zich breder in Hellendoorn bekend maken, wat de werkgroep doet en op welke manier, dat het vrijwilligerswerk resultaten oplevert en dat dit werk voor de grondeigenaren gratis is. Op deze manier krijgen we deze doelgroep gemotiveerd om mee te doen.

Concreet: we willen graag meer contacten met landbewerkers, loonwerkers, agrarische bedrijven.

We willen onze methoden consolideren: goede werkafspraken maken het werk eenduidiger, we willen een verbetering van de registratie van gegevens via Boerenlandvogelmonitor.

Belangrijkste: de werkgroep O&R wil snel reageren op een verzoek van een grondeigenaar.

Daarom moet de groep groot genoeg zijn, dus nieuwe vrijwilligers zijn van harte welkom en kunnen op elk moment zich aansluiten bij de groep, de anderen willen we graag vasthouden. Vrijwilligers worden betrokken bij alles wat de werkgroep doet. Aan het begin van het seizoen de aftrap en aan het einde de evaluatie: wat hebben we gedaan, wat ging goed, wat kan beter.

Contactmogelijkheden

Grondeigenaren kunnen hun perceel melden bij oenr.ivn.hellendoorn@gmail.com

Vrijwilligers kunnen zich melden bij j.wennemers@home.nl